

BESZÁMOLÓ A III. ORSZÁGOS KÖZÖSSÉGI RÉGÉSZETI KONFERENCIÁRÓL

FÜREDI ÁGNES¹ – RÁCZ TIBOR ÁKOS² – BAKOS GÁBOR³
Magyar Régészet 13. évf. (2024) 4. szám, pp. 68–73.

A közösségi régészeti törekvések másfél évtizedes múltra tekintenek vissza Magyarországon, és 2019 óta országos rendezvények is kapcsolódnak a mozgalomhoz, melyek közt kiemelkedő az Országos Közösségi Régészeti Konferenciák sorozata. A rendezvény történetét áttekintve láthatjuk, hogy újabb és újabb intézmények kapcsolódnak be, valamint számtalan múzeumi program és civil közösség, egyesület alakult országszerte és mutatkozik be ezen események alkalmával. A legutóbbi, harmadik konferencián a szervezők és a résztvevők nagy öröme a módszertan és a szervezés vitás kérdéseinek helyét átvette a működő, sokrétű gyakorlatok bemutatása.

A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Nemzeti Régészeti Intézete és a Közösségi Régészeti Egyesület 2024. október 11–12-én rendezte meg a konferenciát a Magyar Régész Szövetség és a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat társszervezői részvételével.

A Magyar Nemzeti Múzeum Központi Könyvtárában tartott rendezvényre a szervezők igyekeztek az országos körképet, a módszertani, elméleti és fejlesztőségi lehetőségeket, valamint az átfogóbb, nagyobb kutatási programokat bemutató előadásokat válogatni. A nyitó szekcióban a közösségi régészeti programok, múzeumi önkéntesség országszerte működő modelljeiről hallhattunk előadásokat. A székesfehérvári Szent István Király Múzeum régóta példamutatóan működő, kiforrott közösségi régészeti programja jóval túlmutat a fémkeresős terepbejárásokon, az önkénteseknek sokféle munkafolyamatba van lehetőségük becsatlakozni, melyek során a képzésük is biztosított – valamint bizonyíthatják saját elhivatottságukat is. A megfelelően tájékozott, a terepi protokollok betartására képes és hajlandó önkéntesek egy szűkebb körének lehetőséget nyújtanak nyilvántartott régészeti lelőhelyeken kívüli régészeti örökség felkutatására irányuló múzeumi együttműködés kialakítására, és így bizonyos korlátok közt önálló terepi kutatásokra is. Programjuk fontos pozitívuma, hogy intézményi szinten is tudnak legalább részben erre a feladatkörre kijelölt régész munkatársat biztosítani. Ily módon nagyobb léptékű kutatási programokban is részt tudnak vállalni, például a külön előadásokban is ismertetett Nemzeti Régészeti Topográfia aktív együttműködőjeként (Szücsi Frigyes – Kiss Alexandra – Bereková Veronika). A Veszprém vármegyei Laczkó Dezső Múzeum szintén saját közösségi régészeti programot futtat, melynek kiemelkedő eleme a terepbejárások, közös ter-
vátások mellett a 2022-ben indított oktatási programjuk (S. Perémi Ágota). A Zala vármegyei Göcseji Múzeum kifejezetten közösségi múzeumként definiálja magát – így a közösségi régészeti tevékenység egy szélesebb körű, aktív önkéntesi és civil közreműködésen alapuló komplex rendszer részeként jelenik meg. Közösségi régészeti kutatásaikba a kezdetektől bevonják a múzeumi önkéntesek és érdeklődők közösségét a hagyományos múzeumi funkciók (gyűjtés, megőrzés, kutatás, közvetítés, kiállítás) mindegyikébe. A régészeti érdeklődésű civilek mellett sikeresen csatornázzák be a projektekbe a más szempontú, pl. lokálpatrióta vagy kulturális motivációval érkező önkénteseket, támogatókat is. A fémkeresős önkénteseket

¹ MNM KK Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézete; furedi.agnes@mnm.hu

² Ferenczy Múzeumi Centrum, Közösségi Régészeti Egyesület; e-mail: racz.tibor.akos@gmail.com

³ MNM KK Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézete; bakos.gabor@mnm.hu

a hatósággal közösen kidolgozott szabályrendszer szerint integrálják, és saját múzeumi önkénteskártyával, jutalomrendszerrel is motiválják őket (*Eke István – Havasi Bálint – Simmer Livia*). A tatai Kuny Domokos Múzeum közösségi régészeti programját ismertető előadás fókuszában ezúttal a terepi kutatásokon felüli egyéb munkafolyamatok álltak. Az előzetes adatgyűjtések, a feldolgozás, kiállítások rendezése és adattári kutatások mind olyan feladatok, melyek esetében hatalmas potenciál rejtőzik a jól szervezett, rendszeres önkéntes-programokban (*Győri-Pórszász Anna*). A civil kezdeményezések egyik úttörő példája a szögligeti Szádvár megmentésére létrejött és jól működő civil és szakmai összefogás. Tevékenységüknek csak apró szelete a tervásatások sora: a várban, várért végzett önkéntes munkák rendszeres eleme a terület tisztítása, állagmegóvása, a tudományos eredmények feldolgozása és a folyamatos ismeretterjesztő programszervezés is (*Dobos János – Gál Viktor*).

A második szekciót a szervezők a fejlesztési lehetőségeknek szentelték. Az egész konferencián érzékelhető volt, hogy a közösségi régészet fogalmát immár jó ideje szerencsés módon a fémkeresőzésnél jóval szélesebben tudjuk értelmezni. A műszeres kutatás és a hobbi fémkeresősök szerepe azonban ettől függetlenül tagadhatatlanul fontos szegmensét fogja ezután is képezni a múzeumi önkéntességnek és a közösségi régészeti tevékenységen alapuló tudományos kutatásnak is. Ennek fényében tanulságos volt betekintést kapni részletesebben a skandináv államok egymástól is eltérő gyakorlatába, a fémkeresőzés és jogszabályi környezet sajátosságaiba. A hazánkban is aktuális kérdést jelentő állami szabályozás és a civil, valamint szakmai gyakorlat, protokoll formálódása szempontjából kifejezetten fontos és hasznos részletesebben is megismernünk a korábban bevezetett modellek működőképességét és hatásait (*Rácz Tibor Ákos*). A civil önkéntesség egyértelműen hatással van a régészettudományra, így megkerülhetetlennek tűnik a kérdéskör beemelése a régészképzésbe. A frissen végzett kollégák egyre több eséllyel találkoznak a közösségi régészeti feladatokkal, az önkéntesek szervezésével – és ne felejtjük el: az illegális fémkeresős tevékenység negatív hatásaival is. Az ELTE-n az MA-képzés régészeti örökség specializációján a négy félévből egyet ennek a témának szentelnek, átgondoltan felépített tanmenettel. A szakmai-régészeti kérdések mellett a leendő kollégák az önkéntességhez, közösségi tudományhoz, népszerűsítéshez kapcsolható általánosabb fogalmakkal, lehetőségekkel és módszerekkel is megismerkednek (*Anders Alexandra – Wollák Katalin*). A kisebb területi múzeumként működő Soproni Múzeum közösségi régészeti programja elsősorban a fémkeresővel végzett közös lelőhelyfelderítésre fókuszál egy kicsi, de hatékony csapattal. A számos szakmai és emberi pozitívum mellett a tevékenység szervezésével, a leletek és az adatok kezelésével kapcsolatos nehézségek, és a szakmai-intézményi kapacitáshiány azonban visszatérő probléma (*Mrenka Attila*).

Az Európa Tanács kulturális útvonal családjába tartozó Vaskori Duna Út (Iron Age Danube Route/IADRA) példáján keresztül kaptunk áttekintést arról, hányféle módon lehetséges akár a legegyszerűbb eszközökkel – köztük a közösségi régészeti tevékenységgel – bevonni a lakosságot a kulturális és régészeti örökség értelmezésébe, megőrzésébe, bemutatásába és korszerű hasznosításába, amennyiben megfelelő szakmai és finanszírozási háttér is rendelkezésre áll ehhez (*Fábián Szilvia – Czifra Szabolcs – Pálincás Adrienn*). A közösségi kapcsolatok fontos közvetítő csatornája a közösségi média, melynek szerepéről, hasznáról és eszközeiről szintén szó esett konferenciánkon. Fontos felismernünk, hogy ezek nemcsak információt közvetítenek, hanem a párbeszédre, közös gondolkodásra is teret biztosítanak, erősítve az érdeklődést és a tudományos hitelességet (*Kertész Gabriella Nikoletta*).

A gyakorlati módszertan alapjaként a régészeti terepi tevékenység kiemelkedően fontos eleme a megfelelő dokumentáció. A könnyen elsajátítható, hatékony, egyben kellően informatív adatfelvételi módszerek kulcsszerepet játszanak a kutatások során. Folyamatosan terítéken van a mind a terepi munkát segítő önkéntesek, mind a régészek és intézmények számára kielégítő modern informatikai módszerek alkalmazása. Ehhez nyújthat alternatívát, mintát a Jász Múzeum szakmai irányítása mellett fejlesztett terepi applikáció, ami az összetett terepi adatokat valós időben integrálhatja a múzeumi adatbázisokba (*Gulyás András Zoltán – Hegyesi Viktor*). A mindenki által elérhető alapeszközök (GPS készülék, GPS alapú okostelefonos applikációk) hatékony és szakmailag is megfelelő felhasználása bárki által megérthető. A Nemzeti Régészeti Intézet fémkeresős, önkéntesekkel végzett topográfiai célú terepbejárásai során ezen eszközökön alapul a helyrögzítés és leletfeldolgozás szakmai protokollja. A felszíni fémleletek dokumentálása és az

adatok térinformatikai feldolgozása kis mértékben eltér a hagyományos terepbejárás dokumentációtól – a hatékony munka fontos eleme a térinformatikai metaadatok beépítése a dokumentációba már a kezdetektől (Szabó Vivien).

A Nemzeti Régészeti Topográfiai program részévé vált a fémkeresős terepbejárás. A munka nagyságrendje miatt elengedhetetlen és fontos szerepe van a múzeumi önkénteseknek. A program keretében végzett fémkeresős kutatásokról az északkelet-magyarországi példák után a Fejér vármegyei megvalósítást is megismerhettük külön előadásban. A jól illusztrált prezentációkban példákat láthattunk arra, hogy a felszíni fémleletek szóródásának rögzítésével milyen plusz információkat kapunk a többkorszakos lelőhelyek térbeli kiterjedésére, az egyes korszakokban használt területek eloszlására vonatkozóan (Reményi László – Bakos Gábor, Bereková Veronika – Simonyi Márk).

Az országos topográfiai programok mellett a regionális léptékű kutatások eredményeibe is betekintést nyertünk. A Szécsényi Járás területén az egymásra épülő, többféle módszerrel megvalósított régészeti topográfia-projektekbe kisebb léptékben, de sokrétűen épülnek be a közösségi régészeti tevékenységek (Guba Szilvia – Tankó Károly – Nicklas Larsson – Sz. Anderko Anna). A Balaton környéki templomhálozat kutatásának példáján keresztül ízelítőt kaptunk a hagyományos régészeti terepi munkán túlmutató eszközökről és lehetőségekről. A közös előadással is bizonyított szakmai együttműködésen túl mindez az önkéntesek, régészek és a helyi közösségek aktív, élő kapcsolatának fenntartásában is fontos eszköz lehet (Papp Attila – Kaszás Zsolt). A Tolna vármegyei topográfiai munkálatok során, a felszíni leletek kutatásának eredményeként új közép- és kora újkori lelőhelytípusok azonosítására nyílt lehetőség. Az állandó megtelepedési helyszíneken és temetőkön kívül bizonyos típusú fémleletek az egykori élet egyéb színtereinek (pl. piachelyek, halásztanyák, szőlőhegyek, bűvőhelyek stb.) azonosítására is alkalmasak, melyekre csupán a kerámiaanyagra támaszkodva nem figyelne fel az örökségvédelem (K. Németh András). A Csepel-szigeti Szentmihály elpusztult faluhelyen a ráckevei Árpád Múzeum és a Közösségi Régészeti Egyesület szakmai felügyelete alatt komplex módszerekkel több éve folyik szisztematikus kutatás, melyet az egyesület egyik önkéntesének előadásából ismerhettünk meg. A folyamatban lévő munka során a közreműködők igyekeznek feltérképezni a helyszínt, felderíteni az okleveles adatokat és megmenteni a lehető legtöbb régészeti információt a szántás okozta bolygatás elől (Győry Tibor). A nagyvázsonyi Kinizsi-síremlék lokálpatrióta kezdeményezésű kutatása évszázados múltra tekint vissza. Napjainkban a Fekete Sereg Ifjúsági Egyesü-

lettel karöltve a Laczkó Dezső Múzeum szakmai irányítása mellett komplex tudományos program zajlik, számos hazai és külföldi önkéntes bevonásával (*Pátkai Ádám Sándor – Györffy-Villám Zsombor – Kandikó Csanád*).

A konferencia második napján az esettanulmányok kerültek a fókuszba. Az első szekcióban figyelemreméltó lelettípusok és/vagy helyszínek jelentek meg többféle korszakból. Bács-Kiskun vármegyében régóta kiemelt kutatási projekt az egyházi emlékek gyűjtése, feldolgozása: az eredmények várhatóan 2025-ben korpusz-kötet formájában jelennek meg. A kutatásban külön jelentőséget kapott a felszíni fémleletek megmentése, értelmezése. A gyűjtőmunkában az elmúlt 12 évben kiemelkedő szerepe volt az önkéntesek közreműködésével végzett fémkeresős kutatásoknak. A tárgyanyag gyűjtése mellett intenzív térinformatikai és földtudományi kutatások, valamint kiterjedt adattári gyűjtés is történt. Az előkerült és feltérképezett egyházi tárgyak jelentősen módosították a Duna–Tisza köze középkori egyházainak felszereléséről alkotott korábbi ismereteket (*Pánya István – Rácz Bernát*). Az utóbbi egy évben a közösségi régészeti tevékenységgel kapcsolatos hírekben kiemelt szerepet kaptak a Somló-hegyen előkerült kincsleletek. Az aranytárgyak és bronzdepók háttérében átgondolt, összetett kutatási program áll, mely nagy mértékben támaszkodik az összehangolt, rendszeres közösségi régészeti kutatásokra – elsősorban a műszeres lelőhelyfelderítés és fémkeresős vizsgálat, valamint kisebb, célzott feltárások formájában. A rendszeres terepi kutatásoknak köszönhetően egyre pontosabb adatokkal rendelkezünk a somlói késő bronzkori és kora vaskori magaslati települések térbeli és kronológiai kiterjedésére, egykori kiemelt jelentőségére vonatkozóan (*Soós Bence – Tarbay Gábor – Péterváry Tamás*). A szolnoki Damjanich János Múzeum 2015-ben kezdett fémkeresős terepbejárás programba, ennek köszönhetően a területen korábban ismeretlen, új tárgytipusok bukkantak fel. Így az eddiginél sokkal részletesebb ismereteket szerezhettünk a Közép-Tisza-vidék késő vaskori kapcsolatrendszeréről a műszerek jelezte fémtárgyakon felül olyan, nagyfokú terepi odafigyelést igénylő „szabadszemes” találatoknak is köszönhetően, mint pl. a vaskori üveg karperectoredékek (*F. Kovács Péter*). A Ferenczy Múzeumi Centrum munkatársai több alkalommal végeztek szisztematikus kutatást egy több korszakos lelőhelyen Pest vármegyében a Közösségi Régészeti Egyesület önkénteseivel karöltve. A leletek feldolgozásának és az adatok értelmezésének köszönhetően e helyszín kapcsán a topográfiai adatokon túlmutató eredményekről is hallhattunk (*Jászberényi Mónika – Nagy Balázs*). A különleges helyszíneken végzett közösségi régészeti kutatások sorában figyelemreméltó az a projekt, amely kifejezetten civil érdeklődés és kezdeményezés nyomán született Pest vármegyében. Nagykovácsi határában a település nevével összefüggő középkori vassfeldolgozáshoz és kovácművességhez köthető helyszíneket vizsgálják összetett felszíni kutatási módszerekkel. A kutatásról már tudományos közlés is megjelent ebben a folyóiratban (*Kovács Zoltán*).

Külön szekcióba kerültek a római és szarmata kori lelőhelyekről szóló beszámolók. A római épített emlékek sorában kiemelkedő a 9–11. században is nagy jelentőséggel bíró Sibrik-dombi erőd Visegrádon. A helyszínen több mint egy évtizede végeznek tervszerű régészeti kutatásokat. A feltárásokon nagy számban vesznek részt önkéntesek: helyiek, egyetemisták és középiskolások is (*Boruzs Katalin*). A bodajki villagazdaság környezetének kutatása több éve fontos eleme a Fejér vármegyei közösségi régészeti programnak. Ezúttal a temető területén végzett tervásatás eredményeit ismerhettük meg. Ahogy több Fejér vármegyei projekt esetében, itt is figyelemre méltó a múzeumi önkéntesek segítségnyújtása mellett a helyi önkormányzatok támogatása (*Kiss Alexandra*). A szarmata területen a fémkeresős kutatásoknak köszönhetően egyre több, érdekes adattal rendelkezünk a helyi pénzforgalomról, pénzhasználati szokásokról, a tartományi pénzkibocsátásról, sőt a pénzhamisításról is. A helyi önkéntesek nem csupán a leletgyűjtés terén, de a tudományos feldolgozásban is aktívak. Az új lelőhelyekről és éremleletekről múzeumi önkéntesként induló régészhallgató és régészeti asszisztens előadók számoltak be (*Antoni Dániel és Steuer István*).

A konferencia záró részében a konfliktusrégészethez, várkutatáshoz köthető esettanulmányok kaptak helyet. A dömösi Árpád-vár kutatása komplex feladatot jelentett, melyben a múzeumok mellett minden munkafázisban hangsúlyos szerepe volt az önkéntesek munkájának is. Az egyik társelőadó ez esetben is „veterán” múzeumi önkéntes volt. A bronzkori földvár és a középkori vár területén szisztematikus terepbejárásokra, geodéziai és geofizikai felmérésekre és hitelesítő feltárára is sor került (*Jámbor Keve – Viski*

Gábor). A sátorlajújhelyi vár területén az önkéntesekkel végzett feltárások számtalan tudományos hasznót hozó eleme a fémkeresős kutatás is. Az önkéntesek az évek folyamán a múzeumhoz is egyre szorosabban kötődtek, így az eredményeket bemutató új kiállítás már nem csupán az általuk talált leleteket mutathatta be, hanem tervezésében, megvalósításában is fontos szerep jutott a helyi csapatnak (*Ringer István*). A Pest vármegyei Csővár környezetének felszíni vizsgálata újabb jó példája volt annak, miként lehet a meredek erdei terepen a terepbejárás, fémkeresős módszerekből a lehető legtöbb eredményt kihozni akár kisebb létszámmal is (*Fekete László – Kóka István*). Visegrád 16–17. századi ostromtörténetének írott forrásokra, egykorú ábrázolásokra és régészeti feltárásokra támaszkodó kutatásában a különféle közösségi régészeti és önkéntes tevékenységek szintén megkerülhetetlen tényezőt jelentenek (*Kováts István*). 2020 óta kísérhetjük figyelemmel az egri Nagy-Eged-hegyi remetekápolna civil kezdeményezésű, komplex közösségi kutatásának állomásait. Az önkéntesek segítségével megvalósult feltárásoknak köszönhetően már a megőrzés és a műemléki helyreállítás megvalósítását tűzhette ki célul az elkötelezett munkacsoporttá kovácsolódott közösség (*Rákóczi Gergely – Valasek Enikő*).

A régészeti lelőhelyek mellett elengedhetetlennek tűnt az újkori és modern kori hadtörténeti emlékek kutatásának kérdésére is kitérni a konferencián. A hadtörténeti örökség 2014-ben kezdett hangsúlyosabb eleme lenni a hazai kulturális örökségvédelemnek. Az utóbbi években a HM Hadtörténeti Múzeum és Intézet is érdemben tud kapcsolódni az ország minden területén nagy érdeklődéssel kísért új- és modernkori vonatkozású közösségi régészeti programokhoz (*Polgár Balázs*). Érdekes kitekintésként ízelítőt kaptunk a Pécsi Tudományegyetemen indított igazságügyi régészeti szakirányú továbbképzésről is (*Hudák Krisztina*).

A III. Országos Közösségi Régészeti Konferencián elhangzott előadások jól illusztrálták, mennyire meghatározza ma már a közösségi régészet a régészettudomány különböző ágazataiban aktív kollégák tevékenységét. A gyakorlatokat, módszereket ismertető prezentációk mellett nagyszámú egyedi projektet és régiós, átfogó kutatási programot is megismerhettünk, melyek túlmutatnak az alkalmi önkéntes munkán vagy a fémkeresős lelőhelyfelderítésen. Több múzeum közösségi régészeti modelljében megnyilvánult, hogy az örökségvédelmi intézmények a közösséggel együttműködve a közösségért dolgoznak. Az együttműködés nem korlátozódik a terepi munkákra, ugyanígy belső feladatokban, tudományos feldolgozásban is egyre több helyen veszik igénybe a civilek segítségét. Örömteli tanulság volt, hogy nem csak az önkéntes közösségek és a múzeumok, de a különböző szakmai intézmények közt is növekszik az összefogás, együttműködés. Ennek is katalizátorává vált a közösségi régészet. Visszatérő hiányosság, hogy a konferencián nem jelentek meg a múzeumbarát fémkeresőzessel vagy a közösségi régészettel szemben kritikus, szkeptikus vélemények, melyek egyéb fórumokon nemegyszer elhangzanak, ám legtöbbször a korrekt szakmai vita vagy reagálás lehetősége nélkül.

A gazdag programban nemcsak a sokszínűség volt figyelemre méltó, hanem örömeinkre az önkéntes szférából érkező előadók nagy száma is. Az elhangzott 15 perces előadások mögött az önkéntesek és nem ritkán a régész kollégák részéről is hatalmas, jórészt szabadidőben végzett munka és erőfeszítés áll. Ez kétoldalú elkötelezettséget igényelt: önképzést a civilek és nyitottságot a régész társadalom részéről, illetve aktív együttműködést a két csoport közt. A befogadókészség, nyitottság, kölcsönösség a közösségi régészet kulcsfontosságú jellemzői, általában véve a civil tudomány alapjai. A közösségi régészet a közösségi tudomány az Európa-szerte az elmúlt évtizedben szárnyait bontogató *Citizen Science* része, jelmondatai „a civilekkel a tudományért”, illetve „a tudománnyal a társadalomért”. A tudásalapú társadalom eszméje az Európai Unió oktatáspolitikájában is központi szerepet foglal el. A közösségi régészet a régészettudomány lehetősége, hogy élő kapcsolatot alakítson ki a társadalommal, és hozzájáruljon a tudás alapú társadalom megteremtéséhez. A civilekkel való együttműködés az innovációra alapoz, megerősíti a tudományba vetett hitet, társadalmi hatása van és értéket hoz létre.

Érdemes megemlíteni azokat a kulcsszavakat, amelyek több előadásban is elhangzottak. A régészeti szférában dolgozók ma már tisztában vannak azzal, hogy a közösségi régészet *hídszerepet* tölt be az tudományos kutatás és civil közösségek közt. Ez nem megy *küldetéstudat* nélkül. Alapvető elvárás az átláthatóság (*transzparencia*), a helyes *tudománykommunikáció*, a régészet változatos formáinak megmutatása, az *unboxing archaeology*. Volt utalás egy elvontabb, ideális eszme megfogalmazására, a *nyitottabb és*

tájékozottabb társadalomra. Mindezek fényében nagyon pozitív mérleget vonhatunk: a közösségi régészet megtalálta szerepét és elfoglalta helyét a régészettudományon belül. Végezetül nem mehetünk el szó nélkül a közösségi régészet legfontosabb hozadéka mellett: a konferencia két napját ugyanaz a figyelmesség és támogató, baráti hangulat jellemezte, ami az önkéntesek és a velük dolgozó kollégák számára a kezdetektől a legnagyobb inspirációt jelenti.

AJÁNLOTT FORRÁSOK

Absztraktfüzet és program:

https://nri.mnm.hu/public/media/source/aktualitasok/KONFERENCIA/2024/KÖR2024/NRI_Kozosegi_Regeszeti_Konferencia_2024_absztrakt_fuzet_A5-pdf_v.pdf

Beszámoló az első országos Közösségi Régészeti Konferenciáról:

https://files.archaeolingua.hu/2021T/Upload/Racz_H21T.pdf

Beszámoló a 2. Közösségi Régészeti konferenciáról:

<https://www.magyarregeszet.hu/egyedi-tartalom/beszamolo-a-2-kozossegi-regeszeti-konferenciarol/>

Fotók forrása: MNM KK - MNM NRI, György László fotói.